
Szczecin-Podzamcze, kw. 5, wykop VI, woj. zachodniopomorskie, AZP 30-05/28

Informator Archeologiczny : badania 33, 155-156

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SULEJÓW, st. 1, gm. *loco*, woj. łódzkie, AZP 75-55/6

- osada z okresu rzymskiego
- opactwo cysterskie z XII-XIX w.

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 19 do 20 sierpnia, przez Jerzego Augustyniaka (autor sprawozdania, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi). Finansowane przez CTW – Polska Sp. z o.o. Dziewiąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 92,6 m².

Odkryto dalsze relikty osady z okresu rzymskiego oraz osadnictwa wczesnośredniowiecznego poprzedzającego przybycie cystersów w 1177 roku. Na terenie kompleksu klasztornego sprecyzowano przebieg południowego odcinka muru obwodowego I fazy. Wykonany z ciosów piaskowcowych mur wzniesiony został w początkach XIV wieku.

Materiały i dokumentacja są przechowywane w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

SZCZECIN-Podzamcze, kw. 5, wykop VI, woj. zachodniopomorskie, AZP 30-05/28

- miasto wczesnośredniowieczne

Badania prowadzili mgr. mgr. A. Uciechowska-Gawron (autorka sprawozdania), E. Wilgocki (Pracownia Archeologiczna Zamku Księżąt Pomorskich w Szczecinie). Finansowane przez WKZ w Szczecinie, Miejskiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie i Spółdzielnię Mieszkaniową „Podzamcze”. Czternasty sezon badań. Badania w wykopie VI na kwartale 5 w 1999 r. prowadzone były od połowy maja do połowy października. Objęły obszar około 300 m².

W trakcie prac dokończono eksplorację warstwy XLVIII i odsłonięto cztery kolejne poziomy osadnicze związane z warstwami XLIX, L, LI i LII datowanymi na 1. połowę XI wieku. We wszystkich poziomach głównym ciągiem komunikacyjnym była droga o szerokości 2 m biegnąca w kierunku zachód-wschód, od ulicy Panieńskiej w stronę Rynku Warzywnego, o nawierzchni z grubych, szerokich dranic i belek, między które wrzucano duże ilości odpadów drewnianych. Stanowiła ona granicę między działkami północną i południową. Zasięg działek nie zmieniał się we wszystkich badanych poziomach, podobnie jak występująca tu zabudowa.

Na obszarze działki północnej odsłonięto w poziomach XLIX, L, LI po dwa stojące blisko siebie budynki mieszkalne dwuizbowe o zbliżonych wymiarach i układzie, z izbą z glinianym klepiskiem i paleniskiem w części zachodniej oraz komorą z drewnianą podłogą w części wschodniej. Były to budynki wzniesione w konstrukcji zrębowej, z wyjątkiem jednego (w warstwie L) w narożniku NE wykopu. Przestrzeń między płotem a ścianami N budynków we wszystkich poziomach moszczona była drewnem, a tylko w warstwie L zabudowę uzupełniał niewielki budynek gospodarczy i ustawione przy nim koryto wykonane z wydrążonego pnia. Podobne koryto znaleziono w warstwie LI, ustawione w izbie budynku, przy ścianie oddzielającej ją od komory. Również w warstwie LI natrafiono, w części północnej działki, na spąg dołu garbarskiego służącego do odwłosiania skór, wypełnionego ługiem – mieszaniną wapna i popiołu oraz dużą ilością sierści i ścinków skóry.

Zabudowa działki południowej była gęstsza, w omawianych 3 poziomach wystąpiło tu 15 budynków, z czego tylko 2 o charakterze gospodarczym. Większość z nich wzniesiona została w technice zrębowej, a tylko w poziomie LI wystąpiły również budynki o konstrukcji międzysłupowej, plecionkowej i ramowej z wyciętymi pazami w grubości kańciaka do osadzania pionowych elementów tworzących ścianę.

Przejścia między domami i place przed nimi moszczono drewnem. W wymoszczeniach znajdowały się elementy wtórnie użyte w postaci fragmentów burt łodzi, wioseł, elementów z konstrukcji domów. Budynki wznoszono z drewna kiepskiej jakości, przeważnie z olszyny i buczyny, rzadziej sośniny. Często też w obrębie jednego budynku użyto drewna różnych gatunków.

Wśród przedmiotów wydzielonych pozyskanych w trakcie eksploracji w warstwach XLIX i L najliczniejszą grupę stanowią zabytki związane z działalnością rybacką. Są to przede wszystkim pływaki, ciężarki do sieci, ościenie, raki, haczyki, łyżwy, sznury, fragmenty łodzi, wiosła. We wszystkich poziomach znaleziono również wiele drobnych przedmiotów codziennego użytku, narzędzia, ozdoby itp., a do najciekawszych należą: zdobione oprawki i okładziny z poroża i drewna, grzebienie, paciorki, profilowane figurki szachowe.

Zupełnie inny charakter miała warstwa LII. Była to warstwa popożarowa. Nie znaleziono w niej pozostałości spalonych budynków. Prawdopodobnie teren został uprzątnięty przed postawieniem nowych.

Badania będą kontynuowane.

Śleza, st. 13, gm. Kobierzyce, woj. dolnośląskie, AZP 81-21 – patrz: wczesna i starsza epoka brązu

ŚWIĘTY WOJCIECH, st. 1, gm. Międzyrzecz, woj. lubuskie, AZP 51-14/19

- kościół i cmentarzysko przykościelne z okresu wczesnego średniowiecza, średniowiecza i nowożytności

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 2 sierpnia do 25 września przez Tadeusza Łaskiewicza (autor sprawozdania, Muzeum w Międzyrzeczu). Finansowane przez Lubuskiego WKZ. Drugi sezon badań.

Właściwe badania wykopaliskowe poprzedzone zostały wykonaniem rozpoznania metodą elektrooporową (dr Przemysław Kiszowski, Instytut Fizyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wraz z kilkusobowym zespołem współpracowników-wolontariuszy). Prospekcja ta objęła łączną powierzchnię 785 m² wokół kościoła filialnego pw. św. Wojciecha, od bieżącego roku przynależącego do nowo erygowanej parafii pw. Pierwszych Męczenników Polski w Międzyrzeczu. Wstępna polowa interpretacja uzyskanych wyników wskazała na dwie strefy występowania anomalii w oporności gruntu. Dane te wykorzystano do lokowania kolejnych sondaży. W sumie badania wykopaliskowe realizowano w ramach sześciu sondaży (IV-IX) o ogólnej powierzchni 61,5 m. Miąższość nawarstwień w poszczególnych sondażach sięgała od 1,5 do 2,3 m. Frekwencja materiału zabytkowego i nagromadzenie obserwacji, szczególnie występowanie na różnych poziomach licznych grobów szkieletowych oraz obecność architektury, zmusiła do prowadzenia nader uszczegółowionej eksploracji w ramach kilkunastu warstw naturalnych bądź mechanicznych.

W każdym z sondaży wyróżniono od kilku do kilkunastu grobów szkieletowych w różnym stanie zachowania. W sumie zbadano 60 grobów, z których znaczna część to groby nowożytnie nawet z końca XIX w. (cmentarz przy kościele funkcjonował bowiem do 1945 r.). Część z odkrytych pochówków odnieść można jednak na podstawie stratygrafii i wyposażenia (monety, kabłączki skroniowe, sprzączki do pasa i inne) do okresu wczesnego średniowiecza i średniowiecza, przy czym analiza stratygrafii była często bardzo utrudniona z powodu znacznych zakłóceń sekwencji nawarstwień w wyniku wielowiekowego i intensywnego wykorzystywania na cele grzebalne niewielkiego placu przykościelnego.

Oprócz grobów w trzech sondażach zarejestrowano obecność relikwów architektury, tj. w sondażach V i IX kamiennie-ceglanych ław fundamentowych spojonych gliną, które na aktualnym etapie badań należy uznać za pozostałości starszego obiektu prawdopodobnie sakralnego o częściowo tylko rozpoznaniem rzucie i niejasnym datowaniu, może z okresu późnego średniowiecza, czy dokładniej XV wieku. Natomiast w sondażu VII stwierdzono obecność muru ceglano-kamiennego na zaprawie wapiennej wraz z fragmentem posadzki z kwadratowych płytek ceramicznych, na której w warstwie gruzu zalegały liczne kości ludzkie. Całość stanowi pozostałość obiektu zdecydowanie nowożytnego,